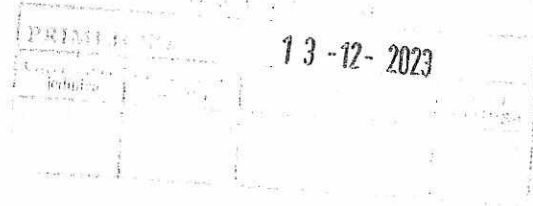

Broj: 09-(20)-33-6533-⁵/23
Bihać, 7.12.2023.godine

Federalno ministarstvo zdravstva
Maršala Tita br.9
Sarajevo

PREDMET: Zastupnička inicijativa, dostavlja se odgovor,-
Veza, Vaš broj: 02-33-3811-2/23 od 28.11.2023.godine

U vezi zastupničke inicijative zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Marijane Hrvčić-Šikuljak, a koja se tiče omogućavanja pratnje porodiljama tokom cijelog poroda, obavještavam Vas sljedeće:

Obzirom da je ovo Ministarstvo od samog Zastupničkog doma dobilo na odgovor Inicijativu broj: 05/1-02-146/23 od 15.6.2023.godine, ovo Ministarstvo je dana 30.6.2023.godine, aktom broj: 09-(20)-33-6533- /23, dostavilo odgovor Zastupničkom domu, a koji odgovor ovim putem dostavljamo i federalnom ministarstvu:

Podržavamo dobro obrazloženu inicijativu i zalažemo se za to da Federalno ministarstvo zdravstva propiše jedinstvene uvjete za pratnju porodilje, koji će vrijediti na cijelom području Federacije Bosne i Hercegovine, kao što i Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata vrijedi na cijelom području Federacije BiH.

Nismo skloni rješenju koje bi ostavljalo na volju zdravstvenim ustanova na području svih kantona, da svojim pravilima uređuju oblast pratnje porodilja.

Mislimo da bi o svim segmentima pratnje, trebale odlučivati same porodilje, o čemu bi se trebale i pismeno očitovati, putem tipskog obrasca.

S toga, prihvatamo podnijetu inicijativu zastupnice Marijane Hrvčić-Šikuljak, čije usvajanje doprinosi modernizaciji akušerstva, tj. pružanja ovih specifičnih, humanih, osjetljivih i, nadasve, duboko privatnih zdravstvenih usluga.

S poštovanjem!

Dostavljeno:

① Naslovu
2. a/a
(obr. Aida Blažević)

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA POSAVSKA

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE

Tel./fax: 031/713-345, 713-277

E-mail: zdravstvo@zp.gov.ba

Broj: 07-33-310-4/23

Datum: 21.08.2023. godine

Federalno ministarstvo zdravstva
n/r Ministra

Predmet: Očitovanje o Inicijativi gđe Marijane Hrvić-Šikuljak, zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH, dostavlja se-

Poštovani, u svezi Vašeg dopisa broj: 02-33-3811/23 od 19.06.2023. godine, u daljnjem tekstu Vam dostavljamo traženo očitovanje.

Na području Županije Posavske porodilište se nalazi u Županijskoj bolnici Orašje koja se očitovala da ne može omogućiti pratnju tijekom poroda iz razloga što nemaju odgovarajuće uvjete glede prostora za istu.

S poštovanjem,

MINISTAR

Damir Živković, mag.oec.

02

TUZLANSKI KANTON

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

TUZLA CANTON

MINISTRY OF HEALTH
Federacija Bosne i Hercegovina
Federalno ministarstvo zdravstva
Sarajevo

Broj: 13/1-33-016572-1/23
Tuzla, 18.07.2023 godine

PRIJELAZNO:		21-07-2023	
Organizacija i lica	Ime i prezime osobe	Broj akta	Broj priloga

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

PREDMET: Izjašnjenje, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 02-33-3811/23 od 19.06.2023. godine

Poštovani,

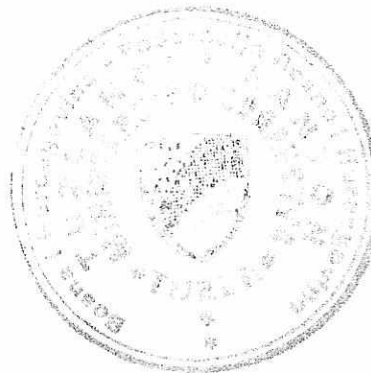
U prilogu akta dostavljamo Vam izjašnjenja o inicijativi zastupnice u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Marijane Hrvić-Šikuljak.

Prilog:

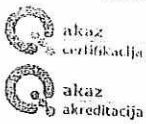
Izjašnjenje JZU UKC Tuzla
Izjašnjenje JZU OB Gračanica
Izjašnjenje ZZJ TK

Dostavljeno:

1x Naslovu
1x a/a

MINISTAR
Bećirović
Prim.dr. Dušanka Bećirović

Univerzitetski
Klinički centar Tuzla

University
Clinical Center Tuzla

NK 1963.

Javna zdravstvena ustanova
Univerzitetski klinički centar Tuzla
75000 Tuzla, Tinovaci brij, Bosna i Hercegovina
telefon: 387 35 303 800
fax: +387 35 250 474
email: info@ukctuzla.ba

[Handwritten signature]

Broj: 02-1640-1/23
Tuzla, 04.07.2023. godine

Ministarstvo zdravstva
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
N/R MINISTRICE
07-07-2023
Org. za... Nadležni...
13

TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
N/R MINISTRICE

PREDMET: Obavijest

Dana 23.06.2023. u JZU UKC Tuzla je zaprimljen akt Vlade Tuzlanskog kantona uz koji se dostavlja Incijativa Marijane Hrvić-Šikuljak, zastupnice u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, za omogućavanje pratnje (osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna) tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u F BiH.

S tim u vezi, a kako je već istaknuto u okviru obrazloženja pomenute incijative, obavještavamo Vas da unutar JZU UKC Tuzla, već dugi niz godina, postoji otvorena rađaona namijenjena završavanju porođaja pacijentice u prisustvu pratnje. Tako se porođaj u otvorenoj rađaoni u prisustvu bliske osobe može obavljati u toku svih 24 sata, a pratnja podrazumijeva jednu osobu na zahtjev i po želji pacijentice (suprug, majka, sestra i dr.). Cilj porođaja u otvorenoj rađaoni je što ugodniji osjećaj pacijentice uz maksimalnu psihofizičku relaksaciju, u čemu joj pomaže prisustvo bliske osobe koja se prethodno o uslovima boravka uz pacijenticu detaljno informiše od strane osoblja i kroz data pisana uputstva (informativni materijal).

S poštovanjem,

Uradio:
Armin Hurić, MA iur., V.D. Načelnik Sektora
za poslove organizacije i poboljšanja kvaliteta

Kontrolisao:
Doc.dr.med.sci. Igor Hudić, Pomoćnik
direktora za medicinske poslove

V.D. DIREKTOR
Prof.dr.med.sci. Denijal Tulumović

Dostaviti:
 Naslovu
 A/A

JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA
OPĆA BOLNICA Dr. "Mustafa Beganović"
GRAČANICA

M. Ahmedbegovića 50, 75320 Gračanica
Tel. 035/702-032; Fax. 035/702-745
E-mail: bolnica.beganovic@bih.net.ba

Broj: 01-807-2/23

Datum: 18.07.2023. godine

NK 1850.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
TUZLANSKOG KANTONA
N/r Ministrice Prim.dr.Dušanka Bećirović

Predmet: Odgovor, dostavlja se

Poštovani,

Shodno Vašem Aktu broj: 13/1-33-016572/23 od 17.07.2023. godine uz koju se dostavlja Inicijativa Marijane Hrvić-Šikuljak, zastupnice u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, za omogućavanje pratnje (osoba po izboru porodilje) tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i crski rez u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

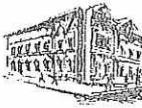
S tim u vezi obavještavamo vas da u porodilištu JZU Opća bolnica „ Dr. Mustafa Beganović“ Gračanica postoje uslovi za prisustvo pratnje tokom porodaja.
Pratnja porodilje (suprug, majka, sestra) po izboru porodilje, predhodno će biti informisana o načinu i uslovima boravka uz pacijenticu od strane osoblja i kroz data pisana uputstva (informativni materijal).

S poštovanjem,

v.d. DIREKTOR

Dr. Zijad Merdanović
spec. interne medicine

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA

07-07-2023
1021.33-14679/23
V.Č.G.

Broj: 01-762-2/23
Tuzla, 07.07.2023.godine

VLADA TUZLANSKOG KANTONA

URED PREMIJERA

PREDMET: *Odgovor, dostavlja se*

Veza: Vaš akt br 02/3-33-14679/23 od 21.06.2023. godine

BiH je dobijanjem statusa kandidata za članstvo u Evropsku uniju preuzela obavezu da uskladi norme, standarde i zakonodavstvo sa evropskim u svim društvenim oblastima, pa tako i u oblasti zdravstvene zaštite stanovništva. Evropska komisija u Izvještaju za Bosnu i Hercegovinu za 2022. godinu je navela da "Bosna i Hercegovina mora poboljšati uslove u bolnicama i porodilištima, i zabraniti akušersko nasilje, u skladu sa svojim obavezama prema Istanbulskoj konvenciji." Potrebno je uskladiti tretman porodilja u porodilištima na području FBiH sa tretmanom koje porodilje imaju u EU, a što je takođe u skladu sa standardima SZO i obezbjeđenja dostojanstvenog poroda uz pratnju.

Prema informacijama koje je od porodilišta dobilo Udruženje „BABY STEPS" u 2022. godini, u zdravstvenim ustanovama/porodilištima u Federaciji BiH, pratnja po želji porodilje tokom cijelog prirodnog poroda je dozvoljena u JZU UKC Tuzla i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar. Pratnja tokom cijelog poroda i carskog reza dozvoljena je samo u Plavoj klinici u Tuzli.

U skladu sa važećim zakonskim propisima i konvencijama, o pravima na porodu i eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama, a cijeneći pozitivne prakse koje već postoje u zdravstvenim ustanovama u kojima se obavljaju porodi na području Tuzlanskog kantona, mišljenja smo da se **Inicijativa za omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna)** realizira u što kraćem mogućem vremenskom periodu. U kontekstu toga potrebno je sagledati zahtjeve i moguće limite postojećih rodilišta na Kantonu, te ih u dogovoru sa menadžmentom zdravstvenih ustanova (UKC Tuzla, OB Gračanica) što prije proceduralno riješiti u skladu sa dostavljenom Inicijativom i zakonskim propisima.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. A/a

DIREKTOR

Sarihodžić dr. Majda, spec. socijalne medicine

MA menadžmenta

Sarihodžić

Ulica: Tuzlanskog odreda br.6 Tuzla
Telefon: 00387 35 307-700; Fax: 035/257 467; E-mail: zavodzjz@bih.net.ba;
Identifikacioni broj: 4209080250003; Poreski broj: 03000668;
Transakcijski račun: 1321000309083330 NLB Banka Tuzla
Reg.broj: 032-0-Reg-22-001310 Općinski Sud u Tuzli

02

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Bosansko - podrinski kanton Goražde
MINISTARSTVO ZA SOCIJALNU POLITIKU,
ZDRAVSTVO, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE

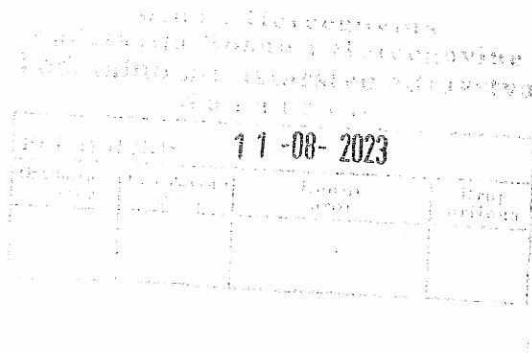
Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Bosnian - podrinje canton Gorazde
MINISTRY FOR SOCIAL AFFAIRS, HEALTH,
DISPLACED PERSONS AND REFUGEES

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
Босанско - подрински кантон Горажде
МИНИСТАРСТВО ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ,
ЗДРАВСТВО, РАСЕЉЕНА ЛИЦА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ

Broj: 08-33-858-4/23
Goražde, 08.08.2023.godine

Federalno ministarstvo zdravstva

n/r dr Nediljko Rimac, ministar
Ul. Titova broj 9, 71 000 Sarajevo

Predmet: Očitovanje, dostavlja se.-

Poštovani,

U skladu sa Vašim aktom, broj: 02-33-3811/23 od 19.06.2023.godine (zaprimljen kroz knjigu protokola 10.07.2023.godine), kojim je dostavljena inicijativa Marijane Hrvic – Šikuijak, zastupnice u Zastupničkom / Predstavničkom domu parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (vezano za omogućavanje pratnje – osoba za koje porodilja odluči da budu prisutne tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez u svim porodilištima u Federaciji BiH), obavještavamo Vas sljedeće:

Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko – podrinskog kantona Goražde je razmatralo dostavljeni akt zajedno sa zastupničkim inicijativom, isto smo dana 25.07.2023.godine, aktom Ministarstva broj: 08-33-858-2/23, proslijedili JZU Kantonalnoj bolnici Goražde (jedinoj zdravstvenoj ustanovi sekundarnog nivoa na području kantona, odnosno ustanovi koja ima porodilište na području kantona), radi očitovanja i dostavljanja odgovora u vezi predmetne inicijative. Po istom se menadžment JZU Kantonalne bolnice Goražde očitovao aktom, broj: 01-3191/23 od 04.08.2023.godine (očitovanje zaprimljeno u Ministarstvu 07.08.2023.godine, dostavljamo Vam u prilogu ovog akta, na znanje te dalje nadležno postupanje).

S poštovanjem,

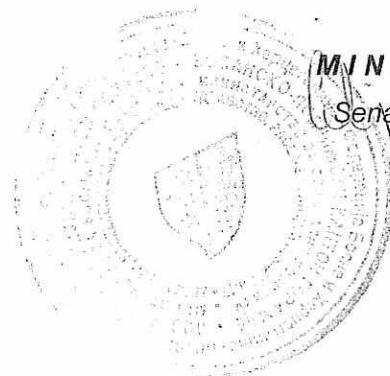
Akt pripremio, Alen Pašović

Prilog:

1. Akt JZU Kantonalne bolnice Goražde, broj: 01-3191/23 od 04.08.2023.godine

Dostavljeno:

1. Naslovu i
2. a/a.-

MINISTAR

Senad Čeljo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Bosansko-podrinjski kanton Goražde
J.Z.U. KANTONALNA BOLNICA GORAŽDE

Broj: 01-31/9/23
Goražde, 04.08.2023. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
G O R A Ž D E

PRIMLJENO: 07-08-2023

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
08-33	858	3	23

Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo,
raseljena lica i izbjeglice BPK
Ul. 1. Slavne višegradske brigade 2a
73 000 Goražde

PREDMET: Očitovanje, dostavlja se;
Veza vaš akt broj: 08-33-858-2/23 od 25.07.2023.godine

Poštovani,

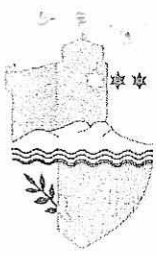
U skladu sa vašim aktom zaprimljenim dana 28.07.2023.godine, kojim tražite očitovanje o aktu Federalnog ministarstva zdravstva broj:02-33-3811/23 kojim je dostavljena inicijativa Marijane Hrvic-Šikuljak, zastupnice u Zastupničkom/Predstavničkom domu parlamenta Federacije BiH, vezano za omogućavanje pratnje-osoba za koje porodilja odluči da budu prisutne tokom cijelog poroda, uključujući prirodni porod i carski rez, obaviještavamo vas da je Kantonalna bolnica Goražde, razmatrajući navedeno, te u skladu sa dostavljenim očitovanjem šefa Ginekološko-akušerskog odjela Kantonalne bolnice Goražda, stava da, imajući u vidu jako mali prostor kojim raspolaže Ginekološko-akušerski odjel, je moguće omogućiti prisustvo pratnje porodilji tokom prirodnog poroda, na zahtjev porodilje, ali ne i carskom rezu.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Prim.dr Fuad Rovčanin

Dostavljeno;
1. Naslovu;
2.A/a.

*1. inicijativa
pisane pošte*

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA /SREDNJOBOSANSKI KANTON
Ministarstvo zdravstva i socijalne politike**

Staničina 43 72270 Travnik BiH

Tel: +387 30 511 536 Faks: +387 30 518 661

Email: mzsp@sbk-ksb.gov.ba Web: www.sbk-ksb.gov.ba

Broj:08-33-5130/23-4

Datum:19.12.2023. godine

PRIMLJENO		20-12-2023
Priloga	Broj	Priloga

Federalno ministarstvo zdravstva Sarajevo
-ministru-

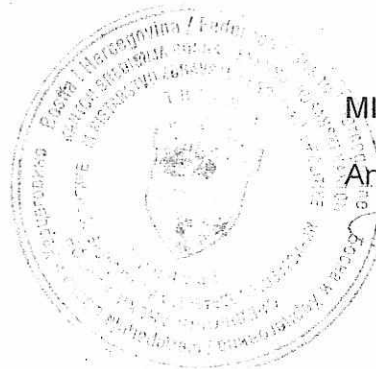
Odgovor na zastupničko pitanje, zastupnice Hrvić-Šikuljak Marijane
-dostavlja se-

Veza: naš akt broj: 08-33-5130/23-3 od 18.12.2023. godine

Poštovani,

U prilogu, dostavljamo vam odgovor na zastupničko pitanje Hrvić-Šikuljak Marijane, zaprimljene od Hrvatske bolnice" dr. fra. Mato Nikolić".

Privitak: preslik akta

MINISTAR

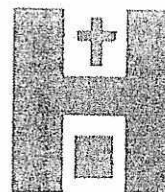
Anto Matić

Dostaviti:

-naslovu;

-a/a.

HRVATSKA BOLNICA
DR. FRA MATO NIKOLIĆ
DUBRAVE B.B. NOVA BILA
TRAVNIK

Broj: 01-4061/23
Datum: 15.12.2023. godine

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I
SOCIJALNE POLITIKE KSB
Stanična 43, 72 270 Travnik

Poštovani,
dostavljamo Vam očitovanje vezano za akt Federalnog ministarstva zdravstva, broj: 02-33-3811-2/23 od 28.11.2023. godine:

Odjel ginekologije i opstetricije bolnice HB „DR. FRA Mato Nikolić“ je od 2000. godine član inicijative „Baby Friendly“ te se u skladu s tim primjenjuju sve smjernice na našem odjelu. Dozvoljeno je prisustvo pratnje (supruga, partnera i dr-AKAZ smjernice) na prirodnom porodu trudnice u rađaoni.

Prisustvo pratnje tijekom carskog reza (koji se radi u kirurškoj op. Sali) se ne primjenjuje u našoj ustanovi.

Naše rođilište je priznato od strane roditelja po ljubaznosti, pristupačnosti, uvjetima rađanja (primjenjuje se tehnika disanja, masaže, pilates lopta na porodu).

Prema Istanbulske konferenciji poštuju se sva prava pacijenta na našem odjelu, a do sada nismo imali pritužbe vezane za akušersko nasilje. Dozvoljene su posjete odmah nakon poroda, te obitelj može vidjeti novorođenče i majku neposredno nakon poroda. Ove procedure su se primjenjivale i tijekom pandemije COVID-19. Dozvoljeni su i porodi žena iz drugih kantona/županija (ZE-DO kanton).

Cilj nam je svakodnevno u skladu s mogućnostima napredovati i u buduće pružati adekvatnu skrb trudnicama.

S poštovanjem,

Dostaviti:

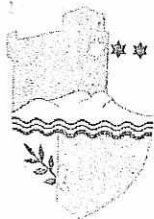
-1 x naslov

- 1 x a/a

Ravnatelj

Mladen Čuturić, dr. med.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA /SREDNJOBOSANSKI KANTON
Ministarstvo zdravstva i socijalne politike**

Staničina 43 72270 Travnik BiH

Tel: +387 30 511 536 Faks: +387 30 518 661

Email: mzsp@sbk-ksb.gov.ba Web: www.sbk-ksb.gov.ba

Broj:08-33-5130/23-3

Datum:18.12.2023. godine

Federalno ministarstvo zdravstva Sarajevo

-ministru-

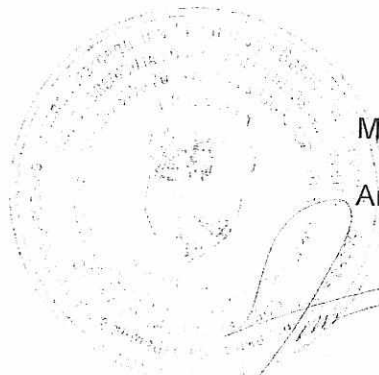
Odgovor na zastupničko pitanje, zastupnice Hrvić-Šikuljak Marijane
-dostavlja se-

Poštovani,

U privitku, dostavljamo vam odgovore na zastupničko pitanje Hrvić-Šikuljak Marijane, zaprimljene od naših zdravstvenih ustanova.

Po zaprimanju odgovora od Hrvatske bolnice dr. fra. Mato Nikolić i Zavoda za javno zdravstvo ovog Kantona, također će te biti obavješteni.

Privitak: preslik akta JU Bolnica Travnik, JU Opća bolnica Jajce, JU Opća bolnica Bugojno i očitovanje Odjela inspekcija ovog Ministarstva.

MINISTAR

Anto Matić

Dostaviti:

-naslovu;

-a/a.

JAVNA USTANOVA BOLNICA TRAVNIK
OSNOVANA 1899.

Ul. Kallbunar bb, Travnik, telefoni: direktor 030/519-105, 030/509-926, pomoćnik direktora za ekonomske poslove 030/509-448,
pomoćnik direktora za pravne poslove 030/509-929, fax 030/511-775, e-mail: bolnica_tr @ blh.net.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA/
SREDNJOBOSANSKI KANTON
Ministarstvo zdravstva i socijalne politike
MINISTAR g.Anto Matić

Transakcijski račun br. 1549212004814619
Identifikacioni broj: 4236012220004
PDV broj: 236012220004
Poreski broj: 09000916
Registracija u Kantonalnom sudu Travnik
Us/II 15/02 reg.br. 2-135

Vaš broj:

Naš broj: 10-5558/14

Datum:

12.12.2023.g.

PREDMET : Urgencija po aktu Parlamenta-zastupničkog doma F BiH, odgovor

Poštovani,

U prilogu ovog dopisa dostavljamo Vam odgovor šefice Ginekološko-porođajne službe na postavljeno pitanje zastupnice Hrvić-Šikuljak Marijane na Vaše daljnje postupanje.

S poštovanjem

Prilog: kao u tekstu

DIREKTOR
Dr. Adnan Šatrović

JU Bolnica Travnik

Ginekološko porođajna služba

Broj: 16-303/23

JAVNA USTANOVA
"BOJ" TRAVNIK

Datum: 8.12.23.	
10	5558/3

N. A. M.

JU Bolnica Travnik

Direktor dr Adnan Šatrović

Predmet : Odgovor po urgenciji br, 10/16 od 07.12.2023

Poštovani

Zaprimili smo urgenciju po aktu Parlamentna F BiH (Zastupnički dom) , a vezanu za inicijativu uvažene zastupnice Hrvačić-Šikuljak Marijane.

Uvidom u prateću dokumentaciju evidentan je zahtjev za omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (osoba za koju se porodilja odluči da bude prisutna)

Porodilište JU Bolnice Travnik je najveće porodilište u SBK sa oko 1000 poroda godišnje

Porodilište je akreditovano od strane AKAZ a kao i Baby friendly.

Trenutno je u porodilištu omogućena pratnja supruga na završnom dijelu poroda uz sve higijensko epidemiološke mjere(izuzev perioda COVID 19). Svima koji su imali zahtjev za takvu vrstu prisustva na porodu isto je i omogućeno. Želimo istaći da u dosadašnjem periodu nije bilo mnogo zahtjeva za takvo prisustvo. U dosadašnjem radu primjetili smo veću zainteresiranost pojedinih nevladinih organizacija za gore navedenu problematiku nego samih porodilja(trudnica). Prihvaćamo i mogućnost da udruženja imaju bolje podatke putema anketiranja porodilja, ali ističemo da nisu provedene zvanične ankete na porođajnom odjelu bolnice Travnik.

Svaki oblik nezadovoljstva porodilje imaju mogućnost anonimno prijaviti putem interne sistema kontrole, te se isti promptno rješavaju.

U inicijativi uvažene zastupnice Hrvačić-Šikuljak navodi se da u FBiH ne postoje jasne zakonske odredbe kojima bi se definisala prava na porodu. Udruženje „Baby Step“ u anketiranju porodilja tvrdi da se ta „prava“ krše u 80% slučajeva.

Pojam „akušersko nasilje“ predmet je rasprava između struke i nevladinog sektora, ne samo kod nas nego i u regionu i šire.

U potpunosti podržavamo sve inicijative koje bi poboljšale uslove u porodilištu, kao i zadovoljstvo porodilje. S tim u vezi podržavamo inicijativu uvažene zastupnice Hrvić-Šikuljak uz sljedeće mišljenje:

- da se provede šira javna rasprava po ovom pitanju
- da se u interakciji nevladinog sektora, porodilja i osoblja porodilišta kroz eventualne edukacije i neformalna druženja ostvari prisnija komunikacija
- da se preciziraju prava porodilja donošenjem pozitivnih zakonskih i podzakonskih akata na području F BiH, uvažavajući sve dosadašnje potpisane konvencije
- da se od strane Ministarstva zdravstva preciziraju prostorno tehnički i kadrovski uvjeti uz odgovarajuće protokole podjednako za sva porodilišta u FBiH

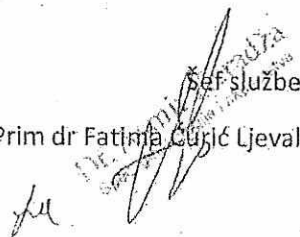
Travnik 08.12.2023

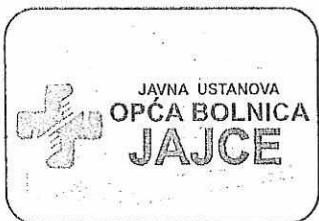
Dostavljeno

1. Naslovu
2. a/a

Prim dr Fatima Čurjić Ljevaković

Dr. Fatima Čurjić Ljevaković
Šef službe

Dr. Ismeta Šehalića b.b., 70101 Jajce

ID broj: 4236115110002

Tekući račun: UniCredit Bank 3383602200059802

Telefon: +387 (0) 30 719 300 | Fax: +387 (0) 30 719 191 ili +387 (0) 658 106

E-mail: bolnicajajce@gmail.com | info@bolnicajajce.ba

web: www.bolnicajajce.ba

Jajce 08.12.2023.g
Broj: Kl.1-1-1457/23

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi KSB

Predmet: Veza Vaš akt broj 08-01-5130/23 od 03.07.2023.g

Poštovani,

Ju Opća bolnica Jajce omogućuje pratnju tj. prisustvo druge osobe za vrijeme poroda prirodnim putem, ali za tim još uvijek nismo imali niti jedan zahtjev.

Kad je u pitanju carski rez, a koji iziskuje posebne uvjete (sterilnost prostora, opreme, posebni ulaz itd) nismo u mogućnosti osigurati pratnju, a da bismo zadovoljili sve zakonom propisane uvjete za navedeni operativni zahvat.

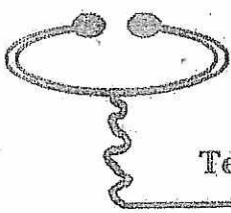
Napominjem da i za carski rez nismo imali niti jedan zahtjev za pratnju od porodilja.

S popštovanjem!

Ravnatelj

dr.med. Stipan Jezerčić, specijalist
anesteziologije, reanimatologije
i intenzivnog liječenja

JU OPĆA BOLNICA Bugojno

Wagnerova broj 15 70230 Bugojno BiH

ID broj : 4236375020007 Račun : 1011300000890433

Tel/Fax : + 387 30 252 090 Email : opcabolnica.bugojno@gmail.com

08.12.2023

Subha

Broj:01/1-1858
Bugojno,07.12.2023.

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA/SREDNJOBOSANSKI KANTON
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSNA I HERCEGOVINA

Predmet: Dostava traženog veza vaš akt broj 08-33- 5130/23-1 od 05.12.2023

Poštovani.

Vežano za vaše traženje obavještavamo vas da kad se steknu uslovi da se porodilje i pratnja (članovi porodice) educiraju u školama za trudnice te se na taj način stekne potrebno znanje o toku poroda prirodnim putem ili operativnim, može se diskutirati o eventualnom članu porodice kao pratnji u toku poroda. Bez elementarnog znanja o toku trudnoće i porođaju prisustvo pratnje (članova porodice) ne bi bilo ugodno ni osoblju ni pratnji. Ističemo da je za prisustvo pratnje neophodno posjedovanje posbnih prostorija što je jedan od situacionih uslova za prisustvo pratnje tokom poroda.

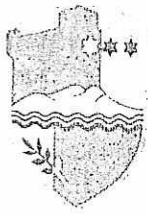
S poštovanjem.

v. d. direktora
dr Subha Agić - Habib
spec pedijatar

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Arhiva

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

KANTON SREDIŠNJA BOSNA /SREDNJOBOSANSKI KANTON

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike

Stanićina 43 72270 Travnik BiH

Tel: +387 30 511 536 Faks: +387 30 518 661

Email: mzsp@sbk-ksb.gov.ba Web: www.sbk-ksb.gov.ba

Broj: 08-33-5130/2023-4
Travnik: 07.12.2023.godine

n/r Ministra

Poštovani,

Odjel inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne aktivnosti obavlja poslove i aktivnosti koje su propisane Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene Novine Federacije BiH“, br:73/2014 i 19/2017). Ovim zakonom uređuje se vršenje inspeksijskog nadzora u Federaciji BiH.

Inspeksijski nadzor je vrsta upravnog nadzora koja se ostvaruje neposrednim uvidom u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih i fizičkih lica koja obavljaju određenu djelatnost i građana u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimanje upravnih i drugih mjera za koje su ovlašteni zakonom, odnosno drugim propisom (u daljnjem tekstu: zakoni i drugi propisi).

Smatram da se ova inicijativa tiče organizacije rada zdravstvenih ustanova na području našeg kantona i da bi inspekcija imala dodirnih tačaka tek onda kada se ta inicijativa usvoji i donesu potrebni zakonski akti oko organizacije i provođenja ove inicijative.

Ipak da bih ispoštovao urgenciju koju ste poslali na odjel inspekcija u privitku Vam dostavljam nešto, što smatram da bi se trebalo ispoštovati.

U privitku su izneseni stavovi i mišljenja koja sam na osnovu saznanja, konsultacije sa ljekarima i dostupnih informacija, trebalo ispoštovati da bi se ova inicijativa primjenila u praksi.

Sa poštovanjem,

GLAVNI INSPEKTOR
Husein Kadrić dr.vet.med

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

KANTON SREDIŠNJA BOSNA /SREDNJOBOSANSKI KANTON

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike

Staničina 43 72270 Travnik BiH

Tel: +387 30 511 536 Faks: +387 30 518 661

Email: mzsp@sbk-ksb.gov.ba Web: www.sbk-ksb.gov.ba

Broj: 08-33-5130 /2023-3

Travnik: 07.12.2023.godine

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE SBK/KSB

n/r Ministra

Predmet: Očitovanje na inicijativu, dostavlja se

Poštovani,

Odjel inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne politike SBK/KSB daje podršku ovoj inicijativi koja bi dovela do humanizacije porođaja. Sama bolnica mora se organizovati na ovaj novi način rada u porodilištu i promijeniti procedure u samoj ginekološkoj i hirurškoj sali, da bi se spriječile hospitalne infekcije koje bi mogle ugroziti zdravlje roditelja i novorođenčeta.

Porođaj je poseban fiziološki proces koji će žena pamtiti cijelog života. Žene su od uvijek rađale uz kontinuiranu podršku poznatih osoba, uglavnom žena. Muškarcima u smislu pratnje nije bilo mjesto na porođaju, pogotovo kada se porođaj tek počeo odvijati u bolničkim uvjetima., što je pridonijelo dehumanizaciji porođaja. Činjenica da još uvijek nije dopušteno prisustvo pratnje u rodilištima govori o tome da još treba poraditi na humanizaciji porođaja. Pratnja na porođaju je dio tima kojem je cilj roditelji pružiti čim bolje iskustvo porođaja. Pratnja pruža roditelji emocionalnu, psihičku, fizičku i komunikacijsku podršku tijekom porođaja roditelji su posebno podložne stresnim utjecajima okoline, te kad im medicinski djelatnici predlože neku intervenciju (koja se provodi rutinski, možda nepotrebno) roditelji ih prihvate „bez razmišljanja“. Prisutnost pratnje mogla bi utjecati na njihov odgovor i smanjiti učestalost rutinskih postupaka.

Žene za pratnju biraju osobe u koje imaju povjerenja i koje suosjećaju s njima.

Uloga pratnje se može podijeliti na psihološku, to jest emocionalnu, fizičku i komunikacijsku

Emocionalna i psihološka podrška može biti u obliku tople i brižne veze ili druženja i spremnosti na slušanje. Njihov cilj je pomoći rodilji da stvori osjećaj kontrole nad svojim porođajem te jačanje rodiljinog pouzdanja kroz pohvale, podršku, poticanje i kontinuiranu podršku. Fizička podrška pratnje se proteže od najjednostavnijeg stiska ruke, pomoći kod ustajanja ili okretanja, dodavanja stvari, do masaža koje bi mogle umanjiti bol.

Rodilja treba biti okružena ljudima kojima vjeruje i pored kojih se osjeća ugodno, poput svoje pratnje. Za komunikaciju je posebno bitno da se rodilja osjeća cijenjenom, slušanom i da ju se razumije, a znatnu ulogu ima i povjerenje. Zbog toga pratnja po izboru ima veliku ulogu u poboljšavanju komunikacije između rodilje i zdravstvenih djelatnika. Također pomaže rodilji da izrazi svoje želje i stavove, jer je moguće da rodilja ima više povjerenja u pratnju nego u zdravstvene djelatnike i da će se svojoj pratnji prije povjeriti nego zdravstvenim djelatnicima.

Svakoj ženi treba bezuvjetno dozvoliti prisustvo pratnje na porođaju ukoliko to želi. Njen izbor treba poštivati, ali isto tako treba poštivati njen izbor ukoliko ne želi imati pratnju. Kulturološka uvjerenja rodilje značajno utječu na njen izbor osobe u pratnji. Rodilji treba dozvoliti da pratnja bude bilo tko iz njezinog izbora, bio to otac djeteta, suprug, sestra, majka, susjeda ili profesionalna pratnja na porođaju. Iz obiteljskog okruženja to su najčešće partner/ suprug, sestra ili majka, a iz socijalnog okruženja najčešće je to vrlo draga prijateljica.

Pratnji bi trebalo biti dozvoljeno prisustvo i vaginalnom porođaju i carskom rezu. Pratnji se treba objasniti što se od nje očekuje i kakvo ponašanje kućni red ustanove dozvoljava, tj. ne dozvoljava. Dok zdravstvene djelatnike treba educirati o dobroj komunikaciji s pratnjom.

Rodilja može imati u potpunosti normalan tijek poroda bez komplikacija, ali neki partneri ga svejedno mogu smatrati uznemirujućim i izrazito stresnim, čak do te mjere da kao posljedicu toga razviju posttraumatski stresni poremećaj. Dok drugi ukoliko ne prisustvuju porođaju osjećaju jaku isključenost što može utjecati na njihov odnos s djetetom.

Uzevši to u obzir, koliko god da je žena glavna u odlučivanju o pitanjima svog porođaja, prisustvo partnera bi trebalo biti stvar dogovora između budućih roditelja.

U obitelji porođaj je vrlo važan događaj, pogotovo za buduće roditelje. Uzevši to u obzir logično je da se prisutnost supruga/ partnera doživljava kao jedan od glavnih čimbenika koji pomažu stvaranju osjećaja sigurnosti i smanjenju anksioznosti rodilje.

Kada je u pitanju bol u prvom porođajnom dobu, roditeljama je od velikog značenja prisutnost njihovog partnera. Najvjerojatniji razlog tome je partnerova prisutnost, suosjećajnost i podrška tijekom cijele trudnoće. Računajući da će isto biti i tijekom porođaja, automatski se osjećaju ugodnije i sigurnije, što umanjuje percepciju boli.

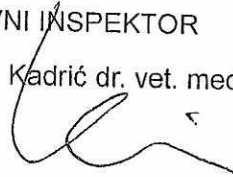
Odjel inspekcija smatra da bi se prije samog poroda trebali organizovati tečajevi za roditelje koji bi u mnogo čemu približili sam tok poroda budućim roditeljima.

Tečajevi koji se odnose uglavnom na pripremu za porođaj su namijenjeni većinom samo trudnicama, iako postoje dokazi kako bi tečajevi za roditelje, znači i za oca, bili efektivniji. No, čak i kad su prisutni na tečajevima teško pronalaze svoju ulogu u porođaju. Rijetki su tečajevi koji se fokusiraju na to, što može rezultirati osjećajem bespomoćnosti i isključenosti

Odjel inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne politike SBK/KSB u ovom očitovanju daje punu podršku ovoj inicijativi koja za posljedicu ima novi način organizaciji rada J.U. Bolnicama na području našeg kantona i poštivanje svega onog što je napisano u ovom aktu.

Sa poštovanjem,

GLAVNI INSPEKTOR
Husein Kadrić dr. vet. med.

Broj: 02-33-1273/23

Mostar, 15.12.2023. god.

21-12-2023

Federalno ministarstvo zdravstva

Predmet: Veza vaš akt, broj: 02-37-3811/23 od 19.06.2023. godine

Ovo ministarstvo zaprimilo je vaš akt, broj i datum gornji, kojim dostavljate inicijativu zaprimljenu od strane Zastupničkog doma Parlamenta Federacije, njihov akt broj: 05/1-02-146/23 od 15.06.2023. godine.

Navedenu inicijativu podnijela je gđa. Marijana Hrvić-Šikuljak, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije, za omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda, uključujući prirodni porod i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji BiH (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude nazočna).

Shodno prednje navedenom zatražili ste da u suradnji sa zdravstvenim ustanovama koje imaju porodilište na području naše županije dostavimo stav i mišljenje o inicijativi, uključujući spremnost menadžmenta zdravstvenih ustanova, kao i raspoloživost resursa u zdravstvenim ustanovama/porodilištima za uvođenje ove interne procedure.

S tim u vezi izvještavamo vas kako smo našim aktom, broj: 02-33-1273/23 od 12.07.2023. godine stav i mišljenje zatražili od tri bolničke zdravstvene ustanove s područja naše županije. Sveučilišna klinička bolnica Mostar u svom aktu, broj: 01-33-5852/3/23 od 31.07.2023. god. izvijestila je kako je u njihovoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi uvedena interna procedura kojom su utvrdili smjernice i postupke za omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda, naravno za one porodilje koje to žele i zahtijevaju.

Što se tiče pratnje tijekom carskog reza, mišljenja su da bi to negativno utjecalo na sigurnost i kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga tijekom poroda, prvenstveno zbog mogućnosti pojave bolničkih infekcija koje se mogu klinički očitovati i dugo nakon otpusta iz bolnice, a njihova pojava komplicira tijek i ishod samog poroda, produžava vrijeme liječenja i znatno povećava materijalne troškove.

Opća bolnica Konjic, akt broj: 01-04-423/2023 god. od 20.07.2023. godine, a vezano za navedenu inicijativu istaknula je kako su u stanju omogućiti pratnju u tijeku poroda uz uvjet da izabrana pratnja obavi ranije predviđenu obradu koja je potrebna za boravak u porođajnoj i operacijskoj sali, a koja je propisana sanitarnim aktima (bris nosa i grla te mikrobiološki pregled stolice).

Također su naveli da pratnja koja je odabrana od strane porodilje treba biti psihološki spremna na porod, da se izbjegniju situacije koje bi mogle ometati sam proces poroda.

Izjašnjenje Kantonalne bolnice Mostar zaprimljeno je tek nakon upućene urgencije, broj: 02-33-1273/23 od 04.12.2023. godine, od strane ovoga ministarstva.

Spomenuta zdravstvena ustanova navela je da već desetljeće i duže potiču nazočnost partnera na prirodnom porodu, uz priloženu dokumentaciju (bris grla i nosa).

Obzirom da je carski rez operativni zahvat smatraju da nazočnost partnera ili fotografa nije uputna. Također su naveli kako samo u situacijama elektivnih carskih rezova koji se obavljaju u spinalnoj anesteziji smatraju da bi pratnja na porodu mogla imati svoje benefite.

Sva prednje navedena izjašnjenja zbog cjelovitosti informacije, a vezano za predmetnu inicijativu dostavljamo i u privitku ovoga akta.

Zahvaljujemo na suradnji, s poštovanjem.

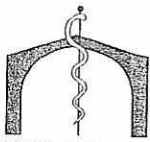

Privitak:

- Akt Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, broj: 01-33-5852/3/23 od 31.07.2023. godine
- Akt Opće bolnice Konjic, broj: 01-04-423/2023 od 20.07.2023. godine
- Akt Kantonalne bolnice „Dr. Safet Mujić“ Mostar, broj: 01-1-1-4100/23 od 07.12.2023. godine

Dostaviti:

- naslovu,
- pismohrana

J.U. KANTONALNA BOLNICA
"Dr. SAFET MUJIĆ"
MOSTAR

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko neretvanski kanton
Ministartstvo zdravstva, rada i
socijalne zaštite
N/r Prof. Dr. sc. Milenko Bevanda

88000 Mostar,
Maršala Tita 294
+387 (0)36 503 100 centrala
+387 (0)36 503 161 direktor
+387 (0)36 503 160 uprava
+387 (0)36 576 915 fax
www.kbmostar.ba
info@kbmostar.ba

13.12.2023

Broj	02-33-1273/23
Redni broj	

PREDMET: Odgovor na Vaš akt

Poštovani,

Vezano za Vaš akt broj: 02-33-1273/23 od 04.12.2023. godine obaviještavamo Vas da u našoj ustanovi, desetljeće i duže, potičemo prisustvo partnera na prirodnom porođaju, uz priloženu dokumentaciju (bris grala i nosa). Partner se potiče da bude uz suprugu za vrijeme prvog i drugog porođajnog doba.

Obzirom da je carski rez operativni zahvat koji se radi u uslovima asepe antisepe, najčeće u hitnim situacijama, smatramo da prisustvo partnera ili fotografa ne pridonosi podršku koja bi se očekivala u fiziološkim uvjetima. Smatramo da je vrlo diskutabilno koliku podršku uspavanoj pacijentici može pružiti suprug u operacionoj sali. Hitne situacije u akušerstvu zahtijevaju maksimalnu koncentraciju akušerskog tima, te u tim slučajevima, najbliži članovi porodice ne mogu konstruktivno pridonijeti rješavanju situacije. U bolnici ljekar donosi odluku koja je najbolja za majku i dijete u datom trenutku, pokušavajući uvažiti sve želje pacijentice, što nije uvijek izvodljivo. U situacijama elektivnih carskih rezova koji se obavljaju u spinalnoj anesteziji smatramo da bi pratnja na porodu mogla imati svoje benefite, te smo u tim situacijama mogli pružiti podršku inicijativi.

S poštovanjem.

ŠEFICA ODJELA

Prim. mr. sc. dr. *Alma Vilić Humačkić*
spec. ginekolog-akušer

Prim. dr. Zlatko Gužen spec. hirurg.
subspec. vask. hirurg.

Broj: 01-1-1-4100/23
Datum: 07.12.2023. godine

sveučilišna klinička bolnica mostar

adresa: Kralja Tvrtka b.b., 88000 Mostar, BiH telefon: (+387 36) 336 500,
fax: (+387 36) 322 712; www.skbm.ba, e-mail: ravnateljstvo@skbm.ba

Broj: 01-33-5852/3/23
Mostar, 31.07.2023.g.

Hercegovačko-neretvanska županija/kanton
Ministarstva zdravstva, rada
i socijalne skrbi
88000 Mostar
Ul. Stjepana Radića br.3

Primaljeno: 01.08.2023

Organizacijska jedinica	Klasifikacijska oznaka	Broj prijave	Broj prijave
02-31-1273/23			

Predmet: Pratlja tijekom poroda, izjašnjenje
- dostavlja se

Poštovani,

Vezano za dostavljenu Inicijativu zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, za omogućavanje pratnje tijekom poroda, uključujući prirodni porod i carski rez, izvješujemo Vas slijedeće:

Sveučilišna klinička bolnica Mostar, već duže vrijeme, omogućava pratnju svim porodiljama tijekom cijelog poroda, što je u svom istraživanju utvrdila i Udruga „Baby Steps“.

S tim u svezi, uveli smo Internu proceduru kojom smo utvrdili smjernice i postupke za omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda, naravno samo za one porodilje koje to žele i zahtijevaju.

Stoga pozdravljamo i podržavamo dostavljenu inicijativu zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH da se u svim porodilištima na području Federacije BiH omogući pratnja tijekom cijelog poroda.

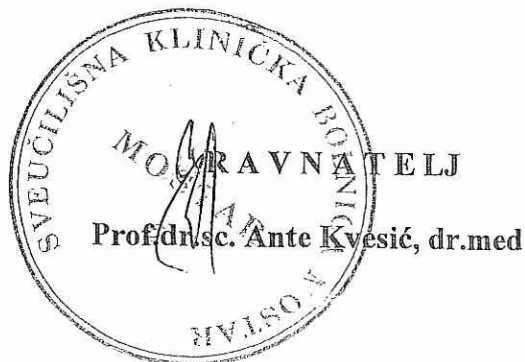
Što se tiče pratnje tijekom carskoga reza, mišljenja smo da bi to negativno utjecalo na sigurnost i kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga tijekom poroda, prvenstveno zbog mogućnosti pojave bolničkih infekcija koje se mogu klinički očitovati i dugo nakon otpusta iz bolnice, a njihova pojava komplicira tijek i ishod samog poroda, produžava vrijeme liječenja i znatno povećava materijalne troškove.

Obzirom na važnost prevencije bolničkih infekcija i kompleksnosti globalnog problema bolničkih infekcija u zdravstvenim ustanovama, a sukladno pravilniku i odlukama Povjerenstva za bolničke infekcije SKB Mostar, zbog potrebe očuvanja i zaštite pacijenata trenutno nije moguće udovoljiti zahtjevu za prisutnost članova obitelji tijekom poroda carskim rezom.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- ☞ Naslovu
- Pravnoj službi
- Pismohranu

JAVNA USTANOVA OPĆA BOLNICA KONJIC
Ul: Bolnička b.b. Konjic
88400 KONJIC

centrala: ++387 (0) 36 / 712-521
direktor: ++387 (0) 36 / 712-511
fax: ++387 (0) 36 / 712-519

E-mail: info@bolnicakonjic.com

Federacija Bosna i Hercegovina

Broj: 01-04-423/2023
Konjic, 20.07.2023. godine

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNK/Ž
Ul: Stjepana Radića broj: 3
88000 Mostar

BOSNANSKO-HERCEGOVANSKA FEDERACIJA MINISTARSTVO ZDRAVSTVA, RADA I SOCIJALNE SKRBI			
BROJ: 76-07-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikacijska oznaka	Redni broj	Broj prijava
02	-33	1273	23

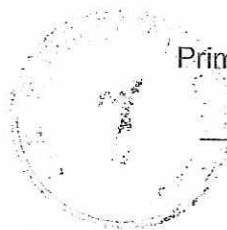
PREDMET: Inicijativa zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije - Veza
Vaš Dopis broj: 02-33-1273/23 od 12.07.2023. godine,

Poštovani,

U vezi s Vašim Dopisom broj: 02-33-1273/23 od 12.07.2023. godine, ovim putem Vam dostavljamo naš Odgovor na naprijed navedenu inicijativu zastupnice u Zastupničkom Domu Parlamenta FBiH, obrazložen od strane Prim.dr.Begić Suzane, Šefa Ginekološko-akušerskog odjeljenja u JU Opća bolnica Konjic.

S poštovanjem!

Direktor
Prim.dr.Dženan Lepara

Dostaviti:

- Ministarstvu zdravstva HNK/Ž Mostar
- A/a

JU Opća bolnica Konjic

Odjel ginekologije i porodiljstva

ODGOVOR na predmet : Inicijativa zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH; akt Federalnog ministarstva zdravstva, broj :02-33-3811/23 od 19.06.2023.

Prisustvo pratnje tokom cijelog poroda, uključujući i Carski rez.

Mišljenja smo da smo u mogućnosti da dozvolimo pratnju u toku prirodnog /vaginalnog poroda i porod Carskim rezom, s tim da se o imenu i prezimenu osobe koja je u pratnji na vrijeme obavijstimo od strane porodilje. Te da izabrana pratnja obavi ranije predviđenu obradu koja je potrebna za boravak u Porođajnoj i Operacionoj sali, a koja je propisana sanitarnim aktima (sanitarna knjižica-bris nosa i guše, te mikrobiološki pregled stolice).

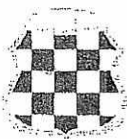
Također smo mišljenja da pratnja koja je odabrana od strane porodilje treba da bude psihološki spremna na porod, da se izbjegnu nemile situacije (npr gubitak svijesti pratnje ili druge uznemiravajuće tegobe kod pratnje, koje bi ometale sam proces poroda, također i napade na medicinsko osoblje u toku poroda zbog nespremnosti pratnje na akt porođaja.

S poštovanjem,

Šef službe: Prim.dr Suzana Begić, spec.ginekologije i akušerstva

U Konjicu, 17.07.2023.

PPINJELO: 27-07-2023			
Organizacija prelazi	Organizacija prelazi	Organizacija prelazi	Organizacija prelazi

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA, RADA I SOCIJALNE SKRBI

Broj:08-235-1/23

Grude, 20. srpnja 2023. godine

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

m/r ministra

PREDMET: Odgovor na Zastupničko pitanje, dostavlja se

- Veza Vaš akt broj:02-33-3811/23 od 19. 06. 2023. godine

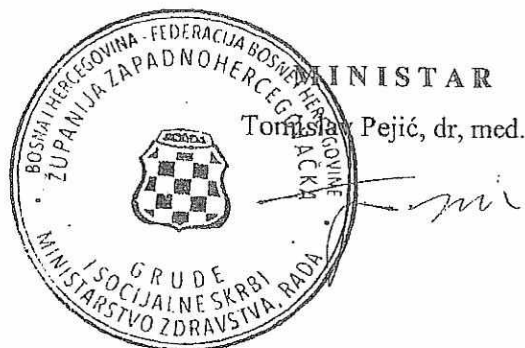
Poštovani,

Vezano za Inicijativu zastupnice u Zastupničkom domu Parlamentu Federacije Marijane Hrvić – Šikuljak, a koja se odnosi na omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna), obavještavamo Vas kako Županija Zapadnohercegovačka nema rodilište, te se naše pacijentice upućuju u Kliniku za ginekologiju i porodništvo Sveučilišne kliničke bolnice Mostar.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi ŽZH u potpunosti podržava prethodno navedenu inicijativu, mišljenja smo da prisutnost pratnje tijekom poroda ima brojne dobrobiti za trudnice.

S poštovanjem!

Dostaviti:
Glaslovu,
-pismohrani

Broj: 10-33-29149-7/23

Sarajevo, 28.12.2023.godina

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
n/r Ministra Dr. Nediljko Rimac
ul. Maršala Tita broj 9
71 000 Sarajevo

12.01.2024

PREDMET: Odgovor - dostavlja se

Poštovani,

Vežano za Vaš akt broj 02-33-3811-2/23 od 28.11.2023.godine, kojim ste tražili odgovor na zastupničku inicijativu uvažene zastupnice Marijane Hrvic-Šikuljak, zastupnice u zastupničkom Domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine koju je podnijela na temelju člana 11. Poslovnika Zastupničkog Doma Parlamenta Federacije, a koja se odnosi na omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim rodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna) obavještavamo Vas o slijedećem:

Aktom broj: 10-33-29149-5/23 od 11.12.2023.godine, ovo ministarstvo vam je dostavilo odgovor JU Opća bolnica Prim dr Abdulah Nakaš. Obzirom da je i Klinički centar Univerziteta u Sarajevu dostavio također odgovor, isti vam dostavljamo u prilogu akta.

S poštovanjem,

MINISTAR

Mr sci. dr med Enis Hasanović

Dostaviti:
- naslovu
- a/a

Amra H 6855

KLINIČKI
CENTAR
UNIVERZITETA
SARAJEVO

Broj: 01-04-h-46383

Sarajevo, 25.12.2023.godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
N/r Ministar
Mr.sci.dr.med. Enis Hasanović

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIMLJENO: 25-12-2023			
Broj	Klasifikacija	Broj	Broj priloga
10	04	29149	7

Poštovani,

Shodno Vašem zahtjevu broj 10-33-29149-5/23 od 14.12.2023.godine kojim se traži odgovor na zastupničku inicijativu koju je podnijela uvažena zastupnica u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH, Marijana Hrvic-Šikuljak, a koja se odnosi na omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim rodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna), dostavljamo Vam izjašnjenje osobe koja je ovlaštena da organizuje rad Discipline za ginekologiju i porodiljstvo, odnosno, Klinike za ginekologiju i akušerstvo KCUS, prim.doc.dr Mohammad About El Ardat, u kojem navodi da je na Klinici za ginekologiju i akušerstvo je već ranije bila tradicija prisustva muža kao pratnje porodilji tokom cijelog poroda prirodnim putem, uz zahtjev porodilje i supruge, te poštivanje higijensko-epidemiološke situacije (negativan bris grla i nosa, adekvatno oblačenje za ulazak u porođajnu salu - jednokratni mantil, kapa, maska i kaljače) kao što nalaže procedura ulaska u porođajnu salu svom osoblju (ljekari, med.sestre i radnice).

Što se tiče prisustva pratnje kod porodilja carskim rezom, odnosno za prisustvo pratnje porodilji u operacionoj sali do sada nije bilo zahtjeva, a smatramo da time može biti narušena higijensko-epidemiološka situacija ulaskom pratnje u operacioni blok. Tokom epidemije COVID-a bilo je zabrana za ulazak pratnje porodilje, ali je pratnja porodilji ponovno omogućena odmah nakon proglašenja kraja epidemije COVID-a.

S poštovanjem,

Prim. Doc. dr. sc. med. Alen Pilavo
Generalni direktor

Prilog:

- Dopis broj 38-19-2-46170/23

KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU
DISCIPLINA ZA GINEKOLOGIJU I PORODILJSTVO
KLINIKA ZA GINEKOLOGIJU I AKUŠERSTVO

Broj: 38-~~10-2~~ 46170 /23

Int.broj: 2299 /23

Datum: 22.12.2023.god.

V.D. GNERALNI DIREKTOR
Prim.Doc.dr.sc.med. Alen Pilav

Poštovani,

Na osnovu Vašeg akta broj 01-04-4-46096 od 22.12.2023.godine, dostavljamo izjašnjenje:

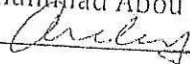
Čim je proglašen kraj epidemije COVID-a, na Klinici za ginekologiju i akušerstvo nastavili smo sa tradicijom prisustva muža na porodu, uz pismeni zahtjev porodilje i supruga, te poštivanje higijensko-epidemiološke situacije (negativan bris grla i nosa, adekvatno oblačenje za ulazak u porođajnu salu (jednokratni mantil, kapa, maska i kaljače), kao što nalaže procedura ulaska u porođajnu salu svom osoblju (ljekari, medicinske sestre i radnice).

Što se tiče prisustva porodu u operacionom bloku (Carski rez), do sada nismo imali zahtjeva za prisustvo porodu u operacionoj sali, a smatramo da time može biti narušena higijensko-epidemiološka situacija ulaskom pratnje u operacioni blok.

Porodiljama kod prirodnog poroda i poroda Carskim rezom je dozvoljena posjeta prema proceduri KCUS-a od 15:00 – 16:00 sati.

S poštovanjem,

Direktor Discipline za ginekologiju i porodiljstvo
Prim.doc.dr. Mohammad Abou El Ardat

Dostaviti:

- Naslovu
- GAK
- a/a KCUS-a

Klinički centar Univerziteta u Sarajevu
Disciplina za ginekologiju i porodiljstvo
Klinika za ginekologiju i akušerstvo
- broj 1 -

Javna ustanova Opća bolnica "Prim. dr. Abdulah Nakaš"
Kranjčevićeva 12, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Broj: 01-7758-1/23

Datum: 02.08.2023. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
KANTON SARAJEVO

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA KS
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71000 Sarajevo

DOKUMENT NO: 03-08-2023			
Broj prijema	Broj pacijenta	Radni broj	Broj prijava
10	33	29149	3

Na broj: 10-33-29149/23

Predmet: Odgovor – veza Vaš akt Zastupnička inicijativa broj: 10-33-29149/23 od 27.06.2023. godine – dostavlja se

Poštovani,

dana, 04.07.2023. godine pod brojem protokola 01-7758/23 zaprimili smo Vaš akt broj i datum gornji. Isti se odnosi na inicijativu Marijane Hrvic Šikuljak, zastupnice u zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH koja glasi: „Inicijativa za omogućavanje pratnje tokom cijelòg poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna)“.

Ova inicijativa nas je obradovala, jer je Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr Abdulah Nakaš“ još od 2001. godine u porodici „Baby - Friendly Hospital“ (bolnice prijatelji beba). Na Odjeljenju za ginekologiju i akušerstvo naše Bolnice već dvije decenije se, uz ispunjene određene medicinske protokole i higijensko – epidemiološke smjernice, prakticira prisustvovanje partnera u drugom porođajnom dobu. Prisustvovanje osobe za koju porodilja odluči da bude prisutna porođu, a uglavnom je to partner porodilje, ne osporava se u drugom porođajnom dobu niti jednoj pacijentici ukoliko ona to želi. Do sada prisustvo pratnje pacijentice tokom cijelog porođaja nije bila praksa u porodilištu obzirom da Odjeljenje za ginekologiju i akušerstvo nema prostorne uslove koji bi to omogućili, odnosno u isto vrijeme je potrebno ispoštovati privatnost i dostojanstvo drugih pacijentica, tako da u pratnji tokom porođa može biti jedna osoba i to u drugom porođajnom dobu. Također, napominjemo da mnoge naše pacijentice ne žele prisustvo parnera na porođu, a činjenica je da osoba koja prisustvuje porođu treba biti psihofizički spremna, jer su se dešavale neželjene situacije kada je bilo potrebno ukazivati medicinsku pomoć pratnji. Stoga smatramo da bi se i u tom smjeru trebao omogućiti neki vid edukacije za osobe koje žele biti u pratnji porodilje.

Na kraju, ističemo da navedenu inicijativu podržavamo, jer svi zdravstveni radnici treba da koriste sva raspoloživa znanja i mogućnosti da pruže najbolju moguću skrb i sigurnost svojim pacijenticama u cilju humanizacije porođa i razvoja porodiljstva, na zadovoljstvo pacijentica i društva u cjelini.

DEKATOR

Dostaviti:

- Naslovu
- Odjeljenje za pravne, kadrovske i opće poslove
- Odjeljenje za ginekologiju i akušerstvo

02

Broj: 09-03-33-152/23

Dana, 25.07.2023. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo zdrastva
Sarajevo

PRIMILNO:		04-00-2023	
Opis posla	Priloga	Broj	Priloga

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

PREDMET: Izjašnjenje-dostavlja se

Veza Vaš akt broj: 02-33-3811/23 od 19.06.2023. godine

Poštovani,

Ministarstvu rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih HBŽ obratili ste se aktom kojim se traži izjašnjenje o Inicijativi gde Marijane Hrvic-Šikuljak, zastupnice u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije, koja se odnosi na omogućavanje pratnje tokom poroda u porodilištima u FBiH.

Ovim putem Vas obavještavamo da u Županijskoj bolnici „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno, na odjelu ginekologije, postoji mogućnost pratnje tokom poroda nakon što su ispoštovana predviđena proceduralna pravila i odgovarajući pripremni postupci neophodni za pratnju prilikom poroda.

S poštovanjem,

MINISTAR

Momčilo Bajić

Dostaviti:

Naslovu
 Pismohrani

Broj: 03-04-708/2023
Sarajevo, 08.02.2024. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- **Zastupnički dom-
gđa. Mirjana Marinković-Lepić, predsjedateljica**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovina
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Primljeno:	09-02-2024		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/A	-02-	146	123

PREDMET: IZJAŠNENJE VLADE FEDERACIJE BIH

Poštovana,

Sukladno članku 160. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 69/07, 2/08 i 26/20), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, nakon razmatranja Inicijative za omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba za koju porodilja odluči da bude prisutna), koju je podnijela Marijana Hrvic-Šikuljak zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na 27. sjednici održanoj 08.02.2024. godine, utvrdila Izjašnjenje koje u privitku dostavljam.

S poštovanjem,

Privitak: kao u tekstu i

- izjašnjenja nadležnih kantonalnih institucija (CD)

CO: FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
gosp. Nediljko Rimac, ministar

Temeljem članka 51. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine-Pročišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH”, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 и 67/21), а u svezi s čl. 160. i 206. Poslovnika Zastupničkoga doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 69/07, 2/08 i 26/20) povodom inicijative upućene Federalnom ministarstvu zdravstva за omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba за koju porodilja odluči да bude prisutna), а koju je podnijela Marijana Hrvic-Šikuljak, zastupnica u Zastupničkome domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, на prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva, на 27. sjednici održanoj 08.02.2024. godine, utvrdila sljedeće

IZJAŠNENJE

Imajući u vidu да propisi u oblasti zdravstva reguliraju pravo на održavanje osobnih kontakata, te да se provode aktivnosti на izradi vodiča, koji sadrži preporuke о neophodnoj intrapartalnoj skrbi за nekomplikiran porođaj, Vlada Federacije BiH je stava да se omogućavanje pratnje tokom poroda (pratnja/osoba за koju porodilja odluči да bude prisutna), može izvoditi u onim bolničkim zdravstvenim ustanovama, koje imaju razvijene interne procedure за omogućavanje pratnje tokom poroda i koje su usuglašene s važećim propisima u oblasti zdravstva, te mogućnostima i kapacitetima te zdravstvene ustanove.

OBRAZLOŽENJE:

Marijana Hrvic-Šikuljak, zastupnica u Zastupničkome domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, на temelju članka 11. Poslovnika Zastupničkoga doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 69/07, 2/08 i 26/20), podnijela je zastupničku inicijativu, а koja glasi: „Inicijativa за omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez, u svim porodilištima u Federaciji Bosne i Hercegovine (pratnja/osoba за koju porodilja odluči да bude prisutna).

“BiH je dobivanjem statusa kandidata за članstvo u Evropsku uniju preuzela obavezu да uskladi norme, standarde i zakonodavstvo sa evropskim u svim društvenim oblastima, pa tako i u oblasti zdravstvene zaštite stanovništva. Evropska komisija u Izveštaju за Bosnu i Hercegovinu за 2022. godinu navodi: “Bosna i Hercegovina mora poboljšati uvjete u bolnicama i porodilištima i zabraniti akušersko nasilje, u skladu sa svojim obavezama prema Istanbulskoj konvenciji” Drugim riječima standardi zdravstvene skrbi u porodilištima u BiH nisu prihvatljivi EU, jer naša porodilišta ne poštuju prava pacijenata на adekvatan način, i tretman koji porodilje u BiH imaju на svojim porodima nije onaj koji imaju porodilje u EU. Pratnja tokom cijelog porođaja je prvi veliki korak ka unapređenju uvjeta u porodilištima. Od velike je važnosti i može pomoći kako porodiljama tako i zdravstvenom osoblju. Omogućava pozitivnije iskustvo, sigurnu i kontinuiranu psihološku podršku tokom cijelog poroda. Prisustvo osobe od povjerenja tokom cijelog poroda može pospješiti fiziološke procese poroda, osjećaj kontrole i povjerenja žene u vlastitu snagu i sposobnost. Pratnja pri porodu je ključna komponenta u pružanju dostojanstvene njege i uvrštena je u

preporuke Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) o intrapartalnoj njezi koje vode pozitivnom iskustvu, te je uvrštena u standarde SZO za poboljšanje kvalitete njege majke i novorođenčeta u zdravstvenim ustanovama. Pratnja tokom cijelog poroda može biti bilo koja osoba koju porodilja odabere bilo da se radi o prirodnom porodu ili carskom rezu, sa općom ili spinalnom anestezijom. Pratnja tokom cijelog trajanja poroda je jasno preporučena od strane SZO, te je čak i tokom COVID-19 pandemije SZO naglašavala da se porodiljama mora omogućiti dostojanstven porod i pratnja osobe po želji. Pratnja je već ustaljena praksa u većini zemalja svijeta, gdje često porodu prisustvuje i više osoba, pa čak i fotograf. Uloga izabrane pratnje trebala bi biti jasno definirana od strane porodilišta omogućena u vidu edukacije/informativnog sastanka prije poroda i/ili organizacije Dana otvorenih vrata. Zdravstvene ustanove imaju Interni akt o ovoj temi, stoga bi bilo korisno da Ministarstvo zdravstva FBiH definiira univerzalni Interni akt za sva porodilišta u FBiH, koji bi bio dostupan javnosti na službenim stranicama nadležnih institucija/javnih ustanova sa svim neophodnim informacijama. Prateći mehanizam zaštite bi bio uveden, a koji ne iziskuje velika finansijska sredstva (maska, kapa, mantil, potvrda o vakcinaciji na COVID-19 ili negativan PCR test, bris grla i nosa, uredan nalaz KKS, negativan nalaz na bakterije itd.). Pratnja na porodu ne zahtjeva nikakve zasebne apartmane Ovo je važno naglasiti, jer se često pitanje pratnje na porodu percipira kroz potrebu velikih infrastrukturnih projekata što nije slučaj. Dovoljno je obezbjediti zastore/zavjese kako bi se obezbjedila vidna privatnost. Sve ostalo je svakako poželjno i sigurno doprinosi još većem zadovoljstvu porodom od strane porodilje. I Svjetska zdravstvena organizacija u Standardima za poboljšanje kvalitete njege za majku i novorođenče u zdravstvenim ustanovama navodi osiguravanje privatnosti putem platna, zavjesa i zaslona ukoliko to porodilja želi. Prema informacijama koje je od porodilišta dobilo Udruženje „BABY STEPS“ u 2022. godini u zdravstvenim ustanovama/porodilištima a Federaciji BiH, pratnja po želji porodilje tokom cijelog prirodnog poroda je dozvoljena u JZU UKC Tuzla i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar. Pratnja tokom cijelog poroda i carskog reza dozvoljena je samo u Plavoj klinici u Tuzli. U nekim porodilištima je dozvoljeno da budu prisutni samo muževi i samo na kraju poroda, a u nekim nije uopće dozvoljena pratnja ili se ne poštuju pravila. Pored toga, u FBiH ne postoje precizne zakonske odredbe kojim bi se definirala prava na porodu. U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH navedeno je da svaki građanin ima pravo na zdravstvenu zaštitu uz poštovanje najvišeg nivoa ljudskih prava i vrijednosti, da ima pravo na fizički i psihički integritet i na sigurnost njegove osobnosti, uvažavanje moralnih, kulturnih, religijskih i drugih uvjerenja, pravo na slobodan izbor, lično dostojanstvo, pravo na sprečavanje i olakšavanje patnji i bola i druga prava sadržana u ovom zakonu. Prava pacijenta su detaljnije određena i u Zakonu o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata FBiH, a liječnika u Zakonu o liječništvu FBiH. Važno je spomenuti i Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW) koju je BiH ratificirala i ugradila u Ustav BiH još 1993. godine i svi, uključujući i liječnike, imamo obavezu da je poštujemo. Međutim, akušersko nasilje (fizičko i psihičko zlostavljanje tokom trudnoće, poroda i nakon poroda) i dalje je prisutno u porodilištima u FBiH, što predstavlja kršenje osnovnih ljudskih prava i prava pacijentica i koje može dovesti do zdravstvenih komplikacija, postporođajne depresije, psiholoških poremećaja, te u najgorem slučaju smrti majke i/ili bebe zbog zanemarivanja. Udruženje „Baby Steps“ Sarajevo sprovelo je istraživanje u maju ove godine: „Zašto ne prijavljujemo kršenja prava na porodu?“, a u

kojem je učestvovalo 416 porodilja. Skoro 80% anketiranih žena u BiH smatra da su im tokom porođaja bila ugrožena neka od prava, ali to nikome nisu prijavile, jer ne vjeruju da bi se time išla promijenilo. Akušersko nasilje podrazumijeva i emocionalne prijetnje, ucjene i uvjetovanje pružanja usluga praćeno koruptivnim radnjama u porodilištima (iznuđivanje novca i poklona), koje je u BiH veoma prisutno. Prijavljivanje korupcije u ovim slučajevima se ne dešava. Pravosudne institucije nisu u mogućnosti djelovati, jer nedostaju prijave i dokazi, dok, s druge strane pacijentice/porodilje nemaju povjerenje u mehanizme prijavljivanja korupcije i pravosudni sistem. S tim u vezi, u okviru projekta „Borba protiv korupcije u porodilištima“, koju provodi Udruženje „Baby Steps“ uz financiranje USAID-a, je pokrenulo kampanju anonimnih prijava za korupciju u porodilištima, što su mnoge porodilje i potvrdile. Pratnja tokom cijelog poroda u svim porodilištima u FBiH može imati mnogo obostranih prednosti koje će zdravstveni sistem učiniti kvalitetnijim, spriječiti korupciju, akušersko nasilje, a žene ohrabriti da rađaju, što može direktno uticati na povećanje nataliteta i poboljšati demografsku sliku u BiH koja je znatno ugrožena."

Slijedom gore navedene inicijative ističemo sljedeće:

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, br. 46/10 i 75/13) uređuju se načela, mjere, način organiziranja i provođenja zdravstvene zaštite, nositelji društvene brige za zdravlje stanovništva, prava i obveze osoba u korištenju zdravstvene zaštite, te sadržaj, način obavljanja i nadzor nad obavljanjem zdravstvene zaštite na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). Sukladno članku 3. citiranoga Zakona svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarivanja najviše moguće razine zdravlja, sukladno odredbama ovoga zakona i Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i propisa donijetih na temelju ovih zakona. Svako lice obavezno je brinuti se o svom zdravlju. Društvena briga za zdravlje, pod jednakim uvjetima, na teritoriju Federacije ostvaruje se osiguranjem zdravstvene zaštite stanovništvu Federacije, kao i grupacijama stanovništva koje su izložene povećanom riziku obolijevanja, zdravstvenom zaštitom osoba u svezi sa sprječavanjem, suzbijanjem, ranim otkrivanjem i liječenjem bolesti od većeg socijalno-medicinskog značaja, kao i zdravstvenom zaštitom socijalno ugroženog stanovništva suglasno spomenutom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti. Zdravstvena zaštita, koja se osigurava u okviru društvene brige za zdravlje, pod jednakim uvjetima, na teritoriji Federacije, između ostalog, obuhvata zdravstvenu zaštitu žena u vezi sa planiranjem porodice, kao i u toku trudnoće, porođaja i materinstva nakon porođaja, bez obzira na status zdravstvenog osiguranja žene. Sredstva potrebna za financiranje navedene zdravstvene zaštite ostvaruju se iz: prihoda prikupljenih po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, sredstava budžeta kantona u skladu sa mogućnostima kantonalnog budžeta u kalendarskoj godini, iz učešća korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela ili ukupnih troškova zdravstvene zaštite, kao i iz drugih izvora, na način i pod uvjetima određenim zakonom. Naglašavamo da sustavni zakoni u oblasti zdravstva sadrže odredbe kojima se zabranjuje diskriminacija prilikom pružanja zdravstvene zaštite na temelju rase, spola, starosti, nacionalne pripadnosti, socijalnog porijekla, vjeroispovijesti, političkog ili drugog uvjerenja, seksualne orijentacije, imovnog stanja, kulture, jezika, vrste bolesti, psihičkog ili tjelesnog invaliditeta. Nadalje, Zakonom o pravima, obvezama i odgovornostima

pacijenata („Službene novine Federacije BiH", broj: 40/10) određuju se prava, obveze i odgovornosti pacijenata prilikom korištenja zdravstvene zaštite, način korištenja tih prava, način zaštite i unapređenja tih prava, kao i druga pitanja u svezi sa pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata. Na navedena prava, obveze i odgovornosti shodno se primjenjuju propisi o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Pacijentom, u smislu ovoga zakona, smatra se svaka osoba, bolesna ili zdrava, osigurana ili neosigurana osoba, koja zatraži ili kojoj se pruža određena mjera ili usluga u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja, sprječavanja bolesti, liječenja ili zdravstvene njege i rehabilitacije. Svaki pacijent ima pravo na dostupnu zdravstvenu zaštitu sukladno zdravstvenom stanju i osobnim potrebama, zakonom i u granicama materijalnih mogućnosti sustava zdravstvene zaštite. Navedeno pravo obuhvata i pravo pacijenta na hitnu medicinsku pomoć koju nije moguće uvjetovati statusom zdravstvenog osiguranja. Pacijentu se u smislu citiranog Zakona o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata, a suglasno propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju, garantiraju, između ostalog i slijedeća prava: na održavanje osobnih kontakata i na prigovor. Navedena prava pacijent ostvaruje na osnovu suvremene medicinske doktrine, stručnih standarda i normi, te suglasno mogućnostima zdravstvenog sistema u Federaciji i uz uvjet da pacijent prethodno ispunjava svoje obaveze i odgovornosti utvrđene ovim zakonom. Člankom 46. navedenoga Zakona o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata utvrđuje se pravo pacijenta na održavanje osobnih kontakata. Naime, tijekom boravka u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi pacijent ima pravo primanja posjetitelja suglasno kućnom redu zdravstvene ustanove, te pravo zabraniti posjete određenoj osobi ili osobama. Kućni red bi morao biti postavljen na vidnom mjestu u zdravstvenoj ustanovi. Ako žena koja se porađa to zahtijeva, njezin partner ima pravo ostati s njom, a kada se porodi treba biti u istoj sobi s bebom, osim ako to nije moguće iz medicinskih i tehničkih razloga. Potom, suglasno članku 61. istoga Zakona o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata, a radi osiguranja primjene i praćenja poštivanja prava pacijenata, zdravstvene ustanove dužne su formirati povjerenstvo za prigovore pacijenata. Spomenuto Povjerenstvo imenuje ravnatelj zdravstvene ustanove. Djelokrug rada Povjerenstva je utvrđen navedenim zakonom i između ostalog je da pravovremeno razmatra prigovore pacijenata i sačinjava izjašnjenja na izjavljene prigovore za ravnatelja zdravstvene ustanove, te prati aktivnosti na unapređenju zaštite i poštivanja prava pacijenata na razini zdravstvene ustanove kao rezultat prigovora. Potom, sukladno Zakonu o sustavu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu („Službene novine Federacije BiH", br. 59/05, 52/11 i 6/17) Agencija za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji BiH (AKAZ), kao ovlašteno tijelo u oblasti poboljšanja kvalitete, sigurnosti i akreditacije u zdravstvu, razvila je standarde za akreditaciju „bolnica — prijatelja beba". Akreditacija „bolnica — prijatelja beba" je fokusirana akreditacija, koja ima zadatak da unutar zdravstvene ustanove evaluiira i akreditira samo jedan njen dio ili odjel, u ovom slučaju porodilište, bez obzira na stanje akreditacije zdravstvene ustanove kao cjeline u čijem sklopu se nalazi. Lista zdravstvenih ustanova, odnosno klinika/službi/odjela za ginekologiju i porodiljstvo koji imaju bezuvjetnu fokusiranu akreditaciju u Federaciji BiH dostupna je na Internet stranici AKAZ-a. Suglasno članku 10. navedenoga Zakona o sustavu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu zdravstvena ustanova obvezna je imenovati

Povjerenstvo za poboljšanje kvalitete i sigurnosti zdravstvenih usluga radi provođenja odgovarajućih mjera i aktivnosti u zdravstvenoj ustanovi.

Člankom 63. Zakona o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata, a u svezi s Zakona o sustavu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu utvrđuje se da povjerenstvo za kvalitetu i sigurnost zdravstvenih usluga koje je imenovano u zdravstvenoj ustanovi suglasno propisima o sustavu poboljšanja kvalitete, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu može obavljati poslove i zadatke i u oblasti zaštite prava pacijenata, a suglasno općim aktima zdravstvene ustanove. Spomenuto Povjerenstvo, u kontekstu odredbi ovog zakona, obavlja sljedeće poslove: prati, razmatra i predlaže mjere za unapređenje zaštite prava pacijenata na temelju unutarnje provjere kvalitete i sigurnosti zdravstvenih usluga koji su propisani odgovarajućim akreditacijskim standardima i kriterijima, analizira i ocjenjuje primjenu predloženih mjera, surađuje sa Povjerenstvom za prigovore pacijenata, uvezuje podatke o prigovorima pacijenata sa podacima o incidentima (nepovoljnim događajima) i sudskim postupcima u cilju upravljanja kliničkim i nekliničkim rizicima. Osiguranje primjene i praćenja poštivanja prava pacijenata prati i nadležna zdravstvena inspekcija, nadležni zavod zdravstvenog osiguranja, kao i institucija ombudsmena, te predlaže mjere za unapređenje stanja u ovoj oblasti, kao i otklanjanje uočenih nedostataka, u smislu svojih nadležnosti utvrđenih posebnim zakonima. Potom, slijedom nadležnosti u oblasti zdravstva Federalno ministarstvo zdravstva je predmetnu inicijativu prosljedilo kantonalnim ministarstvima zdravstva, a radi pribavljanja očitovanja o istoj. Zaprimiteljne odgovore kantonalnih ministarstava zdravstva, dostavljamo Vam u prilogu. Istaknuli bismo odgovor JZU Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla, koji glasi: „Unutar JZU UKC Tuzla, već dugi niz godina, postoji otvorena rađaonica namijenjena završavanju porođaja pacijentice u prisustvu pratnje. Tako se porođaj u otvorenoj rađaoni u prisustvu bliske osobe može obavljati u toku svih 24 sata, a pratnja podrazumijeva jednu osobu na zahtjev i po želji pacijentice (suprug, majka, sestra i dr.). Cilj porođaja u otvorenoj rađaoni je što ugodniji osjećaj pacijentice uz maksimalnu psihofizičku relaksaciju, u čemu joj pomaže prisustvo bliske osobe koja se prethodno o uvjetima boravka uz pacijenticu detaljno informira od strane osoblja i kroz data pisana uputstva (informativni materijal).“ Nadalje, Sveučilišna klinička bolnica Mostar izvijestila je kako je u njihovoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi uvedena interna procedura kojom su utvrdili smjernice i postupke za omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda, naravno za one porodilje koje to žele i zahtijevaju. Što se tiče pratnje tijekom carskog reza, mišljenja su da bi to negativno utjecalo na sigurnost i kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga tijekom poroda, prvenstveno zbog mogućnosti pojave bolničkih infekcija koje se mogu klinički očitovati i dugo nakon otpusta iz bolnice, a njihova pojava komplicira tijek i ishod samog poroda, produžava vrijeme liječenja i znatno povećava materijalne troškove. J.U. Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar, između ostalog, smatra obzirom da je carski rez operativni zahvat koji se radi u uvjetima asepse i antiseptike, najčešće u hitnim situacijama, da prisustvo partnera ili fotografa ne pridonosi podršku koja bi se očekivala u fiziološkim uvjetima. Nadalje, smatraju da je vrlo diskutabilno koliku podršku uspavanoj pacijentici može pružiti suprug u operacionoj sali. Ostale zdravstvene ustanove su odgovorile da, uglavnom, podržavaju inicijativu za omogućavanje pratnje tokom cijelog poroda, uključujući prirodni i carski rez sa spinalnom anestezijom, međutim ukoliko se carski rez provodi na porodilji koja je u općoj anesteziji smatraju da bi to negativno utjecalo na sigurnost i kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga

tijekom poroda, prvenstveno zbog mogućnosti pojave bolničkih infekcija. Ukazujemo da Federalno ministarstvo zdravstva u suradnji sa UNFPA, Udruženjem „Baby Steps“, te zdravstvenim profesionalcima iz oblasti porodiljstva provodi aktivnosti na izradi vodiča, koji sadrži preporuke o neophodnoj intrapartalnoj skrbi za nekomplikirani porođaj, koje se odnose na zdravstvenu zaštitu zdravih trudnica tijekom porođaja i njihovih novorođenčadi u zdravstvenim ustanovama u Federaciji BiH. Ovaj Vodič se temelji na preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za siguran porod, koje su prilagođene zdravstvenom sustavu u Federaciji BiH, a rezultat su prakse utemeljene na dokazima, mišljenju stručnjaka iz predmetne oblasti i profesionalnom konsenzusu zdravstvenih profesionalaca iz Federacije BiH. Cilj preporuka je poboljšati kvalitetu osnovne intraportalne njege i procedura koje se pružaju roditeljima u svim zdravstvenim ustanovama u Federaciji BiH s krajnjim ciljem poboljšanja ishoda za majku i novorođenče. Spomenute Preporuke, između ostalih, obuhvaćaju i pitanja: skrbi tijekom porođaja (skrb zasnovana na poštivanju ljudskih prava), učinkovite komunikacije, prava na pratnju na porodu itd. Slijedom navedenog, naglašavamo da je sukladno važećim propisima u oblasti zdravstva osigurana primjena i praćenje poštivanja prava pacijenata, kao i unapređenje kvalitete i sigurnosti u zdravstvenim ustanovama u Federaciji BiH. Nadalje, ponovo ukazujemo da Federalno ministarstvo zdravstva, prepoznajući značaj očuvanja i unapređenja sigurnosti i kvalitete intraportalne skrbi provodi aktivnosti zajedno s međunarodnim partnerima, nevladinim sektorom, te profesionalcima iz oblasti zdravstvene zaštite u Federaciji BiH, na izradi vodiča, koji sadrži, između ostalih, i preporuku koja se odnosi na prava na pratnju na porodu. Slijedom praksi utemeljenih na dokazima, te međunarodnih preporuka, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je mišljenja da u slučaju nekomplikiranog poroda, pratnja može pomoći pozitivnom iskustvu, za one porodilje koje to žele i zahtijevaju. S tim u svezi, potrebno je da bolničke zdravstvene ustanove uvedu interne procedure, kojim se utvrđuju smjernice i postupci za omogućavanje pratnje tijekom cijelog poroda. Ukazujemo da su interne procedure opći akti zdravstvene ustanove, koji donosi svaka zdravstvena ustanova suglasno svojim mogućnostima i potrebama.

V. broj: 137 /2024
08.02.2024. godine
Sarajevo

